

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย ในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ สาเหตุ ความรุนแรง และผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย
2. เพื่อศึกษาแนวทาง นโยบาย และมาตรการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่

เนื่องจากเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาความเจริญทุก ๆ ด้านไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การคมนาคม และการท่องเที่ยว ของภาคเหนือตอนบน ซึ่งเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางเมืองหลักของเชียงใหม่ ดังนั้นจึงมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ หลาย ๆ ด้านด้วยกัน โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย และถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาอาจส่งผลให้เมืองเชียงใหม่กลายเป็นเมืองที่ไม่น่าอยู่ต่อไป

การศึกษานี้ได้ใช้วิธีศึกษาเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาจาก หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และรายงานการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มชนชั้นกลาง และกลุ่มผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ยังได้จัดกลุ่มวงสนทนา โดยครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนาจะเป็นข้อมูลเชิงลึก นอกจากนี้ได้ข้อมูลทางวิชาการแล้วยังทำให้ได้เห็นกิริยาท่าทางซึ่งบ่งบอกถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้สนทนาหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ไปตามย่านธุรกิจที่เป็นตลาดสด ทุกแห่ง และตามถนนสายหลักที่ประกอบไปด้วย ภัตตาคาร ร้านอาหาร และสถานบริการต่าง ๆ พร้อมกับบันทึกภาพเหตุการณ์ไว้

ขั้นตอนที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS FOR WINDOWS และใช้แบบทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) ทั้งนี้เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษได้สรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่สรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีบางพื้นที่สถานการณ์ได้มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากย่านธุรกิจที่มีสถานประกอบการสถานบริการซ่อมเครื่องยนต์ต่าง ๆ และร้านอาหารหนาแน่น และไม่ได้มีการจัดการกับปัญหาดังกล่าว บางพื้นที่ดีขึ้นเพราะทางหน่วยงานเทศบาลได้มีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจากผลของการศึกษาสถานการณ์ของปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยสรุปภาพรวมมีระดับความรุนแรงปานกลาง

2. สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีหลายสาเหตุด้วยกัน จากผลการศึกษาสาเหตุของปัญหาดังกล่าว สรุปส่วนใหญ่มาจากประชาชนบางส่วนเห็นแก่ตัวมากเกินไป ซึ่งพื้นที่ที่มักเกิดปัญหาส่วนใหญ่มาจากบริเวณย่านธุรกิจ เช่นตลาดสด ภัตตาคาร ร้านอาหาร โดยการปล่อยน้ำที่ใช้แล้วจากการประกอบการธุรกิจที่มีสิ่งสกปรกปนเปื้อนหลายชนิดทั้งสารแขวนลอยที่เป็นของแข็ง น้ำมัน และแบคทีเรียที่เกิดจากการนำเสีย รวมทั้งสารเคมีที่ใช้ในการประกอบการดังกล่าวแล้วปล่อยลงสู่น้ำลำคลอง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการบำบัดอย่างถูกวิธี และนอกจากนี้การขาดกฎระเบียบ และมาตรการที่เคร่งครัดและการดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่อง ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และขาดกำลังคนที่คอยสอดส่องดูแลเฝ้าระวัง ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

3. แนวโน้ม ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งจากผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำของหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ตามจุดต่าง ๆ ของบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในบางจุดมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น บางจุดความรุนแรงได้ลดลง จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ สรุปว่าแนวโน้มความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง แต่ถ้าหากไม่มีการจัดการกับปัญหาที่ต้นตอสาเหตุของปัญหา ก็อาจทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีแนวโน้มว่าจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

4*

4. ผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ถึงแม้ว่าระดับความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย และเมืองเชียงใหม่หลาย ๆ ด้าน ทั้งที่สัมผัสได้โดยตรง และโดยอ้อม จากผลการศึกษาคำคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และผู้ที่มีส่วนได้เสีย ส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตพอสมควร ซึ่งสาเหตุมาจากกลิ่นเน่าเหม็นของน้ำเสียที่ส่งกลิ่นตลอดเวลาอย่างน่ารำคาญ จนทำให้เสียสุขภาพจิตใจ และจากสีขุ่นดำของน้ำเสียทำให้ไม่น่ามองแต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และยุง ที่เป็นพาหะนำโรคร้ายไข้เจ็บมาสู่ผู้มีส่วนได้เสียอีกด้วย ดังนั้นปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตหลายด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียนอกจากได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของเมืองเชียงใหม่อีกด้วย เนื่องจากสีขุ่นดำ พร้อมกับมีขยะลอยปกคลุมผิวน้ำ เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของผู้พบเห็น ทำให้ไม่น่ามองและไม่อยากอยู่ใกล้แหล่งน้ำเสียเหล่านั้น จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มชนชั้นกลาง และผู้มีส่วนได้เสีย สรุปได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ของเมืองเชียงใหม่ในระดับพอสมควร

สำหรับการจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ของหน่วยงานเทศบาลได้มีนโยบายในการแก้ปัญหาดังกล่าว จะเป็นการเน้นไปที่การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม ซึ่งจะเห็นได้ว่าปีงบประมาณ 2546 ของทางเทศบาลที่ตั้งงบประมาณไว้สำหรับแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียเป็นจำนวนเงินที่สูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงบในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ดังนั้นจึงเป็นนโยบายแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ส่วนมาตรการกฎระเบียบเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ยังไม่เคร่งครัด เพราะจากผลของการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ยังขาดกฎระเบียบที่เคร่งครัด ดังนั้นจึงทำให้มีผู้ฝ่าฝืนทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียตามมา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย บริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาถึงสถานการณ์ สาเหตุ แนวโน้มความรุนแรงของปัญหารวมถึงผลกระทบจากปัญหาน้ำเสีย และศึกษาถึงแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียของ

หน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่มี นโยบาย มาตรการ ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งมีประเด็นที่น่ามาอภิปรายผลได้ดังนี้

สถานการณ์และสาเหตุการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ สืบเนื่องมาจากเมืองเชียงใหม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุกด้านไม่ว่า ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา การคมนาคม ดังนั้นทำให้มีการขยายตัวทางด้านธุรกิจหลายสาขาอาชีพเป็นไปอย่างอิสระเสรี ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านซ่อมเครื่องยนต์ต่างๆ และตลาดสด โดยบางครั้งขาดการวางแผนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม จึงทำให้เมืองเชียงใหม่ต้องประสบกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวันชัย บุญสุวรรณ์ (2534) ที่กล่าวว่า การขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ออกไป ตามวิวัฒนาการ การเจริญเติบโตของเมืองอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียในที่สุด ซึ่งจากสถานการณ์การขยายของธุรกิจจึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียโดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจซึ่งประกอบไปด้วยสถานประกอบการ โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ตลาดสด ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ใช้น้ำต่อวันในปริมาณที่มาก ดังนั้นจึงทำให้มีน้ำเสียที่ผ่านการใช้แล้วมากตามลำดับ และน้ำเสียจากการประกอบการจากธุรกิจดังกล่าวมีสิ่งปนเปื้อนทั้งน้ำมัน และไขมันจากสัตว์ รวมถึงเศษอาหาร และสารเคมีจากการซักล้างอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีอีกหลายสาเหตุซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำของมนุษย์ ซึ่งผลจากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มชนชั้นกลาง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียมาจากประชาชนบางส่วนเห็นแก่ตัวมากเกินไป โดยปล่อยน้ำเสียที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดอย่างถูกวิธีลงสู่แม่น้ำลำคลอง จึงทำให้น้ำมีความสกปรกเกินความสมดุลของระบบนิเวศทางน้ำ จนทำให้เกิดการเน่าเสียในที่สุด และอีกสาเหตุหนึ่งมาจากการขาดกฎระเบียบ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ไม่เคร่งครัด ทำกลุ่มคนที่มีความเห็นแก่ตัวมากเกินไปปล่อยน้ำเสีย และเศษขยะลงสู่แหล่งน้ำอย่างไร้จิตสำนึกถึงความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกระทำเช่นนี้จึงเป็นสาเหตุที่มาของปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในที่สุด

สำหรับความรุนแรงและแนวโน้มของปัญหาน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งจากสถานการณ์การขยายตัวตามความเจริญของเมืองเชียงใหม่ ทำให้มีผู้ประกอบการหลายสาขาอาชีพเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จึงทำให้มีปริมาณน้ำเสียเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ และจากการประเมินน้ำเสียเข้าสู่สถานีบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ปริมาณน้ำเสียมีปริมาณเพิ่มขึ้น ๆ ดังนั้นจึงทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งได้แก่เทศบาลนครเชียงใหม่ มีนโยบายปรับปรุงสถานีบำบัดน้ำเสีย รวมถึงวางท่อรองรับน้ำเสียทั้งสองฝั่งคลองแม่ข่า และสร้าง

โรงบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่เพื่อรองรับปัญหาน้ำเสียในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งเท่ากับว่า แนวโน้มของปัญหาน้ำเสียจะทวีความรุนแรงขึ้น และผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มชนชั้นกลาง ไม่ว่าจะมิถุนาลำเนาเดิมแตกต่างกัน และมีลักษณะงานประจำแตกต่างกันก็ตาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าปัญหาน้ำเสียปัจจุบันนี้มีความรุนแรงในระดับปานกลาง และอาจมีแนวโน้มที่สูงขึ้นถ้าหากไม่ได้รับการวางแผนแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

จากปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย บริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงกระทบต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ และส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งแหล่งน้ำเสียนอกจากไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้เลย แหล่งน้ำเสียยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และยุง ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะทำให้เสียสุขภาพจิตจากกลิ่นเน่าเหม็น และสีขุ่นดำจนไม่ยอมมองของน้ำเสียแล้ว ยังเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคที่เกิดจากแหล่งน้ำเสีย เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาด นอกจากนี้ปัญหาน้ำเสียยังส่งผลกระทบต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยสีที่ขุ่นดำของแหล่งน้ำ และกลิ่นที่เน่าเหม็นจนไม่ยอมเข้าใกล้ กลายเป็นสังคมเมืองที่มีแต่ความสกปรก อาจทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวลดลงไป ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะกระทบถึงระบบเศรษฐกิจไปด้วย และผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งทั้งสองกลุ่มถึงแม้จะมีมิถุนาลำเนาเดิมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มได้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ปัญหาน้ำเสียได้มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ในระดับพอสมควร นอกจากนี้ปัญหาน้ำเสียยังส่งผลกระทบต่อประเทศชาติด้วย เนื่องจากรัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากต่อปีในการจัดการกับปัญหาน้ำเสีย ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย งบประมาณในการดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายในการอบรมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอีกด้วย ซึ่งงบประมาณต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนมาจากภาษีรายได้ของประชาชนทั่วประเทศ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาน้ำเสียได้ส่งผลกระทบต่อมากมายหลายด้าน และทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกันทั้งนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งได้แก่เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้มีนโยบาย มาตรการ ในการจัดการกับปัญหาน้ำเสีย โดยมีนโยบายในการบำบัดและฟื้นฟูคุณภาพน้ำแหล่งน้ำสาธารณะ โดยการก่อสร้างท่อน้ำเสียรวมและโรงบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ ซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมาก ส่วนนโยบายในการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์บ่อยกว่าบอื่น ๆ และกิจกรรมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ก็ไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ ส่วนมาตรการที่ใช้ในปัจจุบันนี้ ไม่ได้เป็นการบังคับหรือ

ข้อห้ามเด็ดขาด ส่วนใหญ่จะเป็นการขอร้องผู้มีส่วนได้เสียให้ความร่วมมือเท่านั้น และไม่มีบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน ดังนั้นมาตรการจึงไม่มีความเคร่งครัด จึงเป็นเหตุผลหนึ่งทำให้การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมน้ำเสียยังขาดการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่น่าจะมีส่วนช่วยกำกับดูแล เช่นสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และ อ.บ.ต. และผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มชนชั้นกลาง ทั้งสองกลุ่มถึงแม้ว่ามีความแตกต่างกันของภูมิภาคนาเดิม แต่ได้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันต่อข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเสียโดยมีความคิดเห็นว่าคุณที่ควรมีบทบาทหลักในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมน้ำเสียได้แก่หน่วยงานเทศบาล และควรมีมาตรการที่เคร่งครัดโดยมีบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน และนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ ได้แสดงความคิดเห็นโดยต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการให้ความร่วมมือ ช่วยสอดส่องดูแล ช่วยในการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสาร และสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้วย

จากการศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงสถานการณ์ สาเหตุที่มาของปัญหาน้ำเสีย รวมถึงผลกระทบหลาย ๆ ด้าน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำของมนุษย์เราทั้งสิ้น และแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมน้ำเสียของหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นนโยบาย และการใช้มาตรการยังไม่มีความเคร่งครัด และเป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุของปัญหา โดยขาดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และขาดการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ บริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ องค์กรเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมน้ำเสียในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ไม่มีความยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและข้อค้นพบ ในการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้มีการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย บริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการเน้นไปที่การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ ซึ่งไม่มีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง และผู้ประกอบการ ที่มีส่วนสร้างปัญหา ดังนั้นจึงเป็นการพยายามแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ โดยไม่ได้ป้องกันการเกิดปัญหา ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบาย มาตรการในการแก้ไขปัญหาล้างแ้วดล้อมน้ำเสีย ควรมีความเคร่งครัด เช่น มีบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน และควรนำหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้ด้วย ซึ่งผู้ศึกษามองว่าจะช่วยลดการใช้น้ำได้ จะทำให้ปริมาณน้ำเสียลดลงตามไปด้วยและเป็นการป้องกันการเกิดปัญหา มากกว่าการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุ ซึ่งต้องเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก

2. ควรมีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วย เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและข้อจำกัดอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาด้วย

3. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ ย่านธุรกิจซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสสร้างปัญหาน้ำเสียมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

3.1 มีการยกย่อง ประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำเสีย เช่น มีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียในสถานประกอบการ และทำให้ผู้ที่มีส่วนสร้างปัญหาได้มีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม

3.2 มีการยกย่องผู้ที่มีส่วนร่วมรณรงค์เผยแพร่ข่าวสาร ถึงผลกระทบจากปัญหาน้ำเสียที่มีต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม และที่สำคัญต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวผู้ศึกษามองว่าเป็นการแก้ไขปัญหที่ต้นเหตุ

4. การแบ่งเขตความรับผิดชอบแต่ละแขวง ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อความชัดเจนในการทำงานและการรายงานผลงานของเจ้าหน้าที่ และควรให้รางวัลกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย ผู้ศึกษามองว่าจะทำให้เจ้าหน้าที่มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน และจะได้มีการแข่งขันการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้การกำกับดูแลเป็นไปอย่างทั่วถึง

5. ควรมีการสร้างเป็นเครือข่ายการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญห ไปยังหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และนอกพื้นที่เขต เหตุเพราะว่าปัญหาน้ำเสียเป็นปัญหาของทุกคนทุกฝ่ายทั้งเมืองเชียงใหม่ จนถึงระดับประเทศ ดังนั้นหากมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมประสานการดูแล ป้องกันปัญหาก็จะเป็นวิธีการแก้ปัญหได้อย่างทั่วถึง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันก็จะเป็นการแก้ไขปัญหอย่างองค์รวม

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการจัดการปัญหาล้างแ้วดล้อมน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาถึงสถานการณ์ สาเหตุ ความรุนแรงของปัญหา และศึกษาถึงแนวทาง นโยบายของหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการจัดการแก้ไขปัญห

ดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมทั้งตัวเมืองเชียงใหม่ และเขตเทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ติดกับเขตเทศบาลอื่น ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสียอาจมีผลสืบเนื่องกันมา ดังนั้น การจัดทำโครงการต่าง ๆ หรือความร่วมมือควรได้รับการประสานกันทุกพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษามีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการศึกษาครั้งนี้

ดังนั้นหากมีการศึกษาวิจัยครั้งต่อ ๆ ไป ควรศึกษาทุกพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลอื่น ๆ ในเมืองเชียงใหม่ และควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง ทุกสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา และควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษา วิจัย ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมน้ำเสีย และแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในเมืองเชียงใหม่เป็นแบบองค์รวม ซึ่งทำให้เป็นการแก้ปัญหาที่มีความยั่งยืน จะได้เป็นเมืองที่น่าอยู่ต่อไปชั่วกาลนาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved